

den om werkelijk volledig geestelijk eigendom van iederen accountant te kunnen zijn.

Daartegenover is het gevaar van de vernauwing van de gezichtskring groter dan bij de hiervoor besproken vorm van specialisatie. De instelling van den specialist wordt te eenzijdig-technisch en hij moet zich, noodgedwongen, voortdurend in de kleinste details begeven. De eis van een brede vooropleiding en scholing dient, zeker hier, ten volle te worden gehandhaafd. Er zou zelfs nog verder kunnen worden gegaan door te stellen, dat deze specialisten slechts in samenwerking met een algemenen accountant zouden mogen werken, waarbij de laatste de specialistische adviezen in grote lijnen kan beoordelen, vooral met betrekking tot de vraag, in hoeverre een juiste aanpassing aan de algemene organisatie is verkregen. In de praktijk komt dit hier op neer, dat de accountant, die zich als specialist heeft gevestigd, niet als zelfstandig adviseur optreedt, maar steeds in combinatie met een algemenen accountant. Een andere mogelijkheid is, dat een groot kantoor een of meer specialisten in zijn organisatie opneemt; door de voortdurende samenwerking en onderlinge beïnvloeding kunnen hier voortreffelijke resultaten worden verkregen.

De voortschrijdende ontwikkeling van onze samenleving maakt een steeds verdergaande specialisatie ter wille van een volledige benutting der resultaten van het wetenschappelijk onderzoek noodzakelijk. Er is vrijwel geen enkel groot probleem meer, dat door één deskundige kan worden opgelost. Het vraagstuk van de praktische bruikbaarheid der atoomenergie vereiste de nauwste samenwerking van een grote staf geleerden van velerlei richting. In het medische beroep heeft de individuele specialist meer en meer afgedaan en wordt steeds meer de nadruk gelegd op het „teamwork”. Moge de accountantswereld zich niet bij voorbaat vastklampen aan het oude en zich althans rekenschap geven van de zich hier voordoende vraagstukken.

ORDENING VAN HET ACCOUNTANTSBEROEP IN NEDERLAND

door M. C. Wintersteijn.

Het zeer lezenswaardige onder bovenstaande titel in het M.A.B. van Februari j.l. verschenen artikel van den Heer de Blaey noopt mij een enkele opmerking te maken.

Dit wil niet zeggen, dat er niet nog andere punten onderwerp van bespreking kunnen zijn. Integendeel, de vragen of het aanbeveling verdient de niet gediplomeerde Gemeentecountants tot de voorgestelde nieuwe organisatie toe te laten (bl. 36), of het wenschelijk is de niet-universitaire opleiding af te schaffen (bl. 35), of het werk van den overheidsaccountant werkelijk geheel verschillend is, van dat van andere accountants (bl. 36), en of de regeling van den overheidsdienst wel moet worden gekoppeld aan de algemeene regeling van het beroep, waar het artikel toe inspireert, maar waar aan het einde wordt gezegd, dat het een niet op het ander behoeft te wachten (bl. 40), zijn alle een studie waard.

Ik wil het echter nu alleen hebben over den zin op bl. 34:

„'t Wil mij toeschijnen, dat het laatste 't geval is, m.a.w. dat de titel-„bescherming zich bepalen kan tot die accountants, die als zoodanig in „'t economisch leven een plaats vervullen, 't zij als publiek accountant, 't

„zij als overheidsaccountant. Gebruikt men de accountantsbevoegdheid om „een leidende functie in 't bedrijfsleven te vervullen, dan kan men zijn „bevoegdheid staven met behulp van diploma's.”

Mijn bezwaar gaat tegen den laatsten zin, die een groote onbillijkheid inhoudt.

Ik meen drie wijzen van beroepsuitoefening te moeten onderscheiden, Public accountant, interne accountant en overheidsaccountant. En ik wil twee functies onderkennen: de controleerende en de organiseerende. En aan de hand daarvan wensch ik na te gaan, of er veel verschil bestaat tusschen den internen en den overheidsaccountant. Enkele voorbeelden kunnen dat aantonen.

Neem als eerste voorbeeld een bank, die ten behoeve van de credietverleening een of meer accountants in dienst heeft genomen. Wat is het verschil tusschen dezen internen (want geen public)accountant en den belastingaccountant? Beide staan in dienstverband, beide controleeren de administratie, wel met verschillend doel, de eerste om cijfers te verzamelen, die een prognose voor de toekomst vergemakkelijken, de tweede om te zien of in het verleden de verschuldigde belasting werd voldaan, maar hun wijze van controle is geheel dezelfde. Moet nu de eerste zich maar tevreden stellen met: „Zijn bevoegdheid te staven met behulp van diploma's?”

Een ander geval. Een groote onderneming met filialen, bijv. een grootwinkelbedrijf of een bank, stelt een accountant aan voor de organisatie van de administratie, in het bijzonder om de economie van het bedrijf in vollen omvang te kunnen verzorgen. Wat is nu het verschil tusschen dezen internen accountant en den overheidsaccountant, die door de prijsbeheersching wordt uitgezonden? Beiden staan in dienstverband, beiden ontlede de kostprijsadministratie en trekken hunne conclusies hieruit. Het doel is wel weer verschillend, maar de werkwijze dikwijls gelijk. Is nu de interne accountant minder dan de overheidsaccountant?

Het is niet noodig verdere voorbeelden te geven, maar evenmin als een arts of doctor zijn beschermden titel moet verliezen, wanneer hij van huisarts overgaat in dienst van een sanatorium, evenmin als een advocaat zijn beschermden titel moet verliezen, wanneer hij een dienstbetrekking aanneemt, evenmin moet een bevoegd accountant bij een toekomstige regeling van zijn beschermden titel afstand doen, wanneer hij van public-accountant overgaat in dienstverband, ... anders dan van de overheid.

Naschrift.

Tot mijn groot genoegen heb ik mogen constateeren, dat mijn artikel over de „Ordening van het accountantsberoep in Nederland” belangstelling heeft getrokken.

Daarmede heb ik het door mij nagestreefde doel: „het probleem van de „ordening” van ons beroep opnieuw aan de orde te stellen” bereikt.

Geenszins heb ik de illusie gehad, dat de door mij naar voren gebrachte opvattingen allerwege instemming zouden vinden.

Dit is ook allerminst noodzakelijk. „De choc des opinions, jaillit la vérité”, is ook ten opzichte van dit vraagstuk natuurlijk van kracht.

Dankbaar ben ik collega Wintersteyn, dat hij een aantal punten uit mijn beschouwingen nog eens nadrukkelijk onder de aandacht van de lezers van het M.A.B. heeft gebracht.

De vraag of de niet gediplomeerde Gemeente-accountants tot de voorgestelde nieuwe organisatie zijn toe te laten behoort tot het terrein van

de „overgangsmaatregelen“, die bij *elke* regeling getroffen zullen moeten worden.

Op dit oogenblik wil ik alleen zeggen, dat ik zeker geen voorstander ben van onbepaalde toelating.

Ik geloof ook niet dat uit hetgeen te lezen is op blz. 36, deze conclusie getrokken mag worden.

Er wordt slechts gewezen op 't geen op 't gebied van de organisatie van het overheidsaccountantsberoep op dit oogenblik bestaat.

Dat door mij de samenstelling dier organisaties, gesplitst over al of niet gediplomeerden, daarbij werd uiteengezet, spreekt m.i. voor zichzelf.

De vraag of het wenschelijk is de niet-universitaire opleiding af te schaffen draagt een zeer principieel karakter.

Over dit onderwerp is in 1938 op Ledenbijeenkomsten over „De opleiding tot accountant“ uitvoerig gediscussieerd tusschen Prof. Th. Limperg, Prof. N. J. Polak, James Polak, G. P. J. Hogeweg en ondergeteekende.

't Heeft dan ook alleen beteekenis dit onderwerp opnieuw en extern te behandelen, indien nieuwe gezichtspunten, verband houdende met de „ordering“, zich thans zouden openen.

Voorloopig zal ik dit echter afwachten.

De vraag of het werk van de overheidsaccountant werkelijk geheel verschillend is van dat van andere accountants, wil ik op dit oogenblik eveneens laten rusten, omdat mij bekend is dat één der collega's, het publieke accountantsberoep uitoefenende, zich voorstelt dit onderwerp aan de orde te stellen.

De vraag of de regeling van den overheidsaccountantsdienst wel moet worden gekoppeld aan de algemeene regeling van het beroep is ongetwijfeld van groot belang.

't Is mijn vaste overtuiging, dat dit inderdaad moet geschieden, „ter wille van het algemeen belang.“

De motieven voor dit standpunt zijn op meerdere plaatsen in mijn betoog uiteengezet, waaraan ik thans uiteraard niets zal toevoegen.

Slechts wil ik er op wijzen dat er bij den heer Wintersteyn een misverstand in 't spel is als hij meent eenige tegenspraak te moeten constateeren tusschen mijn betoog over de ordering van het accountantsberoep in het algemeen en het overheidsaccountantsberoep in het bijzonder.

Dat door mij op blz. 40 tot de conclusie gekomen werd, dat het laatste niet op 't eerste behoeft te wachten, vloeit voort uit het verschil in doelstelling.

't Laatste gaat om de organisatie van dat deel van het accountantsberoep, dat als „Overheidsaccountantsdienst“ ten behoeve van de overheid is ingeschakeld, m.a.w. om *interne* verhoudingen.

Dat dit desondanks toch in mijn artikel naar voren is gebracht, geschiedde uit de overweging dat de wijze van organisatie niet alleen van interne, doch ook van externe beteekenis is.

't Probleem dat collega Wintersteyn in 't bijzonder heeft bezig gehouden is dat van de titelbescherming ten aanzien van den „*internen accountant*.“

't Bezwaar toch richt zich tegen den laatsten zin van de aan blz. 34 ontleende passage, welke z.i. een groote onbillijkheid inhoudt.

Deze zin luidt: „Gebruikt men de accountantsbevoegdheid om een leidende functie in 'het bedrijfsleven te vervullen, dan kan men zijn bevoegdheid staven met behulp van diploma's.“

Deze zin slaat op hen die alleen hun accountants*diploma* noodig hebben

om in een of andere functie in het bedrijfsleven geplaatst te kunnen worden, in mijn artikel aangeduid als *leidende* functie.

Het betoog van collega Wintersteyn, gebaseerd op een vergelijking tusschen de functie van den internen accountant en van den overheidsaccountant, richt zich dan ook tegen iets dat niet bestaat.

Toch wil ik van deze gelegenheid gaarne gebruik maken om mijn standpunt inzake de titelbescherming van den internen accountant te bepalen.

Om dit scherp te stellen citeer ik van blz. 34: „Men kan zich afvragen of bescherming van den titel alleen voldoende is of wel dat men verder moet gaan in verband met de in 't maatschappelijk leven uitgeoefende functie .....

't Wil mij toeschijnen dat het laatste het geval is, m.a.w. dat de titelbescherming zich bepalen kan tot die accountants, die als zoodanig in 't economische leven een plaats vervullen, 't zij als publiek accountant, 't zij als overheidsaccountant."

Daaruit blijkt toch zeker wel duidelijk, dat onderscheid wordt gemaakt tusschen:

- a. het verkrijgen van de theoretische bevoegdheid als accountant,
- b. het uitoefenen van de accountantspractijk als zoodanig, 't zij als publiek accountant, 't zij als overheidsaccountant.

In het eerste geval gaat het alleen om het diploma, hetwelk uiteraard beschermd moet worden.

In het laatste geval gaat het om *maatschappelijke functie* van den accountant, waarbij de publieke accountant in 't bijzonder de belangen van het bedrijfsleven, de overheidsaccountant in 't bijzonder de belangen van de overheid moet behartigen.

Beiden zijn — en blijven — echter onder alle omstandigheden accountants, met alle consequenties daaraan verbonden.

Dit verklaart mijn opvatting dat *verder* gegaan moet worden dan bescherming van het diploma alleen, m.a.w. dat gekomen moet worden tot een bepaalde *structuur* van het accountantsberoep, dat als gevolg daarvan scheiding in twee — en niet in drie! — categorieën van accountants, welke duidelijk herkenbaar zijn door den titelaanduiding (G.P.A. of G.O.A.) voor het accountantsberoep noodzakelijk is.

De gevolgtrekking daaruit voortvloeiende ten aanzien van de interne accountants, die als *accountant* een functie in het economische leven vervullen, ligt dan ook voor de hand.

Zij zijn te rangschikken onder de publieke accountants.

Niet alleen is dit het logische gevolg van mijn opvattingen ten opzichte van het accountantsberoep, doch het is zelfs dwingend vereischt, zij het slechts om er zorg voor te dragen dat zij hun beroep uitoefenen op een wijze als in het Reglement van arbeid wordt voorgeschreven of om op hen het Reglement van Tucht toepasselijk te doen zijn.

Of op dit oogenblik de verhouding tusschen interne en externe accountants voldoende geregeld is, wordt dezerzijds betwijfeld. Het is speciaal van beteekenis in die gevallen dat samenwerking tusschen externe — en interne accountants van bedrijven tot stand gebracht moet worden.

't Geldt ook voor het door collega Wintersteyn naar voren gebrachte voorbeeld van den *bankaccountant*, belast met *credietonderzoeken*.

Of het ook geldt voor het voorbeeld van den accountant, die bij een groot-winkelbedrijf in dienst treedt om de kostprijadministratie te organiseeren en te controleeren wordt betwijfeld. Deze functionaris toch is m.i. belast met *leiding*, zij het dan gedelegeerde leiding, alsmede met de *daaruit voortvloeiende controlewerkzaamheden*.

Hij vervult *niet als accountant*, doch als elk ander employé uit dat bedrijf zijn functie.

De vergelijking met den accountant van de prijsbeheersing, welke voor de overheid optreedt, als zoodanig onderscheiden moet worden met alle daaruit voortvloeiende consequenties, gaat dan ook niet op.

't Gaat niet om de vraag of men al of niet in dienstbetrekking staat, of men al of niet soortgelijke werkzaamheden verricht, doch uitsluitend om de *functie die men in het economische leven als accountant vervult*.

De vergelijking aan het slot van het betoog van collega Wintersteyn, waarin hij vergelijkingen treft met andere beroepen gaat evenmin op. 't Gaat ook in deze gevallen alleen om het diploma en niet om de functie, welke in deze gevallen niet, in 't geval van de accountants wel principieel verschillend is.

W. N. DE BLAHEY.

INGEKOMEN BOEKEN

Prof. Dr. N. J. Polak. Eenige grondslagen voor de financiering der onderneming. 8e druk. Uitgever De Erven F. Bohn N.V., Haarlem. Prijs f 7.25.

Dr. J. Mensink. De kolenvoorziening van Nederland tijdens den tweeden wereldoorlog. Uitgever H. J. Paris Amsterdam 1e druk. Prijs f 5.75.

REPERTORIUM VAN LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

*Redactie Centrale Documentatiedienst inzake bedrijfsorganisatie N.V.
(C.D.B.)*

TIJDSCRIFTENREPERTORIUM

A. ACCOUNTANCY

III. LEER VAN DE INRICHTING

Nationalisation accounts

Redactie — Bespreking van de taak van den accountant bij genationaliseerde bedrijven. Overheidsbedrijf moet de resultaten opebaar maken evenals de N.V. De balans van een genationaliseerd bedrijf moet vergelijkbaar zijn met die van goed georganiseerde en efficiënte private ondernemingen. Behandeling van het in de „Coal Industry Nationalisation Bill” opgenomen artikel over de administratie der genationaliseerde ondernemingen en de ministerieele toelichting daarop. De boekhouding zal gecontroleerd worden door een door den minister aangewezen accountant en zal zich steeds aanpassen bij de ontwikkeling van de accountancy.

A III 1

The Accountant, 27 April 1946

81